

УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

Кафедра дизайну

«Допускається до захисту»:
Заступник завідуючого
кафедри _Марковський А.І.
«__»_____202__р.

***ТЕМА ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТИ (ПРОЄКТУ):***

Дизайн образотворчого календарного видання «Відчуття місяців»

Рівень вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
спеціальність	022 Дизайн
спеціалізація	Графічний дизайн
освітня програма	Графічний дизайн

Виконала:
Агафонова Руслана Олександрівна

Керівник випускної роботи:
Папета Сергій Павлович
к.мист.н, доцент

Київ – 2026 рік

УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА «КРОК»

Кафедра дизайну

«З А Т В Е Р Д Ж У Ю» -

Заступник завідуючого кафедри

_____ А.І. Марковський

« 29 » грудня 2025 р.

З А В Д А Н Н Я

на виконання випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

освітнього ступеня бакалавр

здобувачу (чці) освіти 4 курсу Агафоновій Руслані Олександрівні

прізвище, ім'я, по-батькові

1. Тема випускної роботи *Дизайн образотворчого календарного видання «Відчуття місяців»* прийнята рішенням засідання кафедри № 4 від “28” грудня 2025 р.

Керівник *Панета Сергій Павлович, к.мист.н., доцент*

прізвище, ім'я, по-батькові, посада, науковий ступінь, звання

2. Вихідні дані до проєкту, які отримав студент: *Тематичне спрямування проєкту-створення образотворчого календарного видання «Відчуття місяців» на основі емоційно-асоціативного та сенсорного сприйняття часу; аналіз сучасної календарної продукції; дослідження графічних ілюстративних стилів; вивчення впливу фрагментової уваги на організацію візуальної інформації; вимоги до дизайну календарних видань, композиції, типографіки, календарної сітки та поліграфічної продукції.*

3. Термін здачі студентом закінченої роботи *10.06.2026*

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що передбачаються до розробки)

Вступ повинен розкривати сутність і стан проблеми, заявленої в темі роботи, обґрунтування її актуальності з урахуванням сучасних тенденцій графічного дизайну та особливостей фрагментового сприйняття інформації, визначення мети, завдань, об'єкта, предмета дослідження та практичного значення

проєкту. 1 розділ-аналіз проєктної практики; 2 розділ-збір та аналіз вихідних даних; 3 розділ-проєктні рішення.

5. Перелік матеріалів графічної частини графічний: *ескізи календаря, по три ілюстрації на два місяці, композиційні рішення сторінок, розробка фреймової структури, календарна сітка, макети сторінок календарного видання, візуалізації готового продукту. Передбачено створення презентації дипломного проєкту у програмі PowerPoint (не менше 12 слайдів), у якій засобами проєктної графіки розкривається зміст роботи, обґрунтовується концепція та доводиться доцільність прийнятих дизайнерських рішень.*

Завдання видано до виконання _____ « ____ » _____ 202 р.

Завдання прийнято до виконання _____ « ____ » _____ 202 р.

6.Календарний план

№№ пп	Найменування етапу випускної кваліфікаційної роботи	Термін його виконання	Примітка
1	Затвердження теми кваліфікаційної роботи	28.12.2025 р.	
2	Завершення вступної частини та аналітичного розділу роботи	17.02. 2026 р.	
3	Затвердження проєктної концепції роботи	02.03. 2026 р.	
4	Завершення проєктного розділу	21.03. 2026 р.	
5	Завершення роботи над візуалізаціями, формулювання висновків	05.04. 2026 р.	
6	Оформлення роботи. Подача розділів кваліфікаційної роботи на антиплагіатну перевірку	12.05.2026 р.	
7	Подача кваліфікаційної роботи для рецензування	24.05.2026 р.	
8	Попередній захист кваліфікаційних робіт	28.05.2026 р.	
9	Захист кваліфікаційної роботи	10.06.2026 р.	

КЕРІВНИК ВИПУСКНОЇ РОБОТИ Папета Сергій Павлович, к.мист.н., доцент

« ____ » _____ 202 ____ р.

СТУДЕНТ-ВИПУСКНИК Агафонова Руслана Олександрівна

« ____ » _____ 202 ____ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДИЗАЙНУ КАЛЕНДАРНИХ ВИДАНЬ.....	9
1.1. Календар як об'єкт графічного дизайну.....	9
1.2. Історія та сучасні тенденції дизайну календарних видань.....	11
1.3. Вплив фрагментової уваги на організацію візуальної інформації.....	13
1.4. Роль емоційно-асоціативного сприйняття в дизайні.....	15
Висновки до розділу 1.....	17
РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТНО-АНАЛІТИЧНИЙ РОЗДІЛ.....	19
2.1. Аналіз аналогів образотворчих каленарів.....	19
2.2. Принципи побудови візуальної структури календаря	21
2.3. Розробка композиційної системи (фреймова структура).....	25
2.4. Колористичне та стилістичне рішення.....	27
2.5. Формування концепції календарного видання «Відчуття місяців».....	29
Висновки до розділу 2.....	32
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ДИЗАЙН-ПРОЄКТУ.....	35
3.1. Розробка ілюстративного ряду календаря.....	35
3.2. Особливості побудови календарної сітки.....	38
3.3. Композиційне вирішення сторінок календаря.....	41
3.4. Технологічні аспекти створення макету.....	42
3.5. Підготовка до друку та особливості реалізації.....	45
Висновки до розділу 3.....	46
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ.....	55

ВСТУП

Сучасний графічний дизайн відіграє важливу роль у формуванні візуального середовища людей, впливаючи не лише на естетичне сприйняття, але й на те, як люди інтерпретують інформацію. В цифрову епоху постійного потоку інформації сприйняття візуальних матеріалів людьми змінюється. Ключовою характеристикою сучасного сприйняття є так звана «фрагментована увага», яка характеризується фрагментованою інформацією, швидкими змінами фокусу та сприйняттям інформації через короткі, візуально насичені блоки інформації.

У цьому контексті особливо важливою стає адаптивність дизайнерських рішень до нових когнітивних моделей. Графічні об'єкти повинні не лише передавати інформацію, але й їхня структура має відповідати перцептивному ритму сучасної людини, забезпечуючи швидке зчитування інформації без шкоди для глибини змісту.

Календарі є поширеним елементом графічного дизайну, що поєднує функціональність та художність. У сучасному суспільстві календарі поступово еволюціонують від простих носіїв інформації про час до самостійних дизайнерських продуктів, здатних передавати ідеї, емоції та асоціації. Однак традиційні методи створення календарів можуть не повністю враховувати перцептивні особливості сучасних людей.

Актуальність теми полягає в необхідності переосмислення значення календарних видань як візуальних об'єктів в епоху фрагментарної уваги. Більшість сучасних календарів базуються на принципах ілюстрації або декорування, що підкреслює загальний образ або композицію. Однак такий підхід не завжди узгоджується з фрагментованими моделями сприйняття сучасних людей, яким легше засвоювати структуровану, логічно розділену інформацію.

У зв'язку з цим виникає потреба створити дизайнерське рішення, яке поєднує методи емоційних асоціацій з модульною організацією візуальних матеріалів. Використання фреймової структури робить дизайн календаря

відповідним принципу фрагментації уваги, забезпечуючи поділ інформації на незалежні блоки, які легко швидко сприймати, але все ж складають загальний образ.

У графічному дизайні використання невербальної комунікації, зокрема через зображення, композицію, колір та тактильні асоціації, стає дедалі важливішим. Такий підхід сприяє глибшій взаємодії між глядачем та об'єктом дизайну, допомагаючи розвивати емоційне сприйняття та персоналізовану інтерпретацію візуальних матеріалів, навіть за умов швидкого та фрагментарного перегляду.

Метою роботи є розробка дизайну образотворчого календарного видання «Відчуття місяців» на основі емоційно-асоціативного та сенсорного сприйняття часу з урахуванням особливостей фрагментової уваги засобами графічного дизайну.

Завдання проєкту:

- Проаналізувати роль календаря як об'єкта графічного дизайну та сучасні тенденції його оформлення;
- Дослідити існуючі аналоги календарних видань та визначити їхні художньо-образні особливості;
- Визначити принципи емоційно-асоціативного сприйняття у візуальній комунікації;
- Дослідити вплив фрагментової уваги на сучасні підходи до організації візуальної інформації;
- Розробити концепцію календарного видання на основі сенсорного та модульного підходів;
- Сформувати композиційну (фреймову) структуру календаря;
- Створити ілюстративний ряд, що передає відчуття кожного місяця;
- Розробити календарну сітку відповідно до загальної стилістики проєкту;
- Виконати цілісне дизайн-рішення календарного видання.

Об'єктом дослідження є календарне видання як об'єкт графічного дизайну.

Предметом дослідження є художньо-образні, композиційні та колористичні засоби створення календарного видання на основі емоційно-асоціативного та сенсорного сприйняття часу в умовах фрагментної уваги.

Новизна дослідження. Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці авторського дизайну календарного видання, яке може бути використане як у поліграфічному виробництві, так і в цифровому середовищі. Запропонований підхід дозволяє адаптувати календар до сучасних умов сприйняття інформації, а також може бути застосований у створенні інших візуальних продуктів, орієнтованих на модульність і фрагментарне сприйняття.

Склад роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі здійснено огляд та аналіз існуючих підходів до дизайну календарних видань. У другому розділі розкрито процес формування концепції та визначено основні дизайнерські рішення з урахуванням особливостей сучасного сприйняття. У третьому розділі представлено розробку дизайн-проекту календаря та його практичну реалізацію.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДИЗАЙНУ КАЛЕНДАРНИХ ВИДАНЬ

1.1. Календар як об'єкт графічного дизайну

Календар - це наш давній друг і помічник у плануванні, який з часом пройшов довгий шлях: від звичайного інструменту для відліку днів до складної та багатогранної речі. Сьогодні це не просто носій інформації, а повноцінний елемент графічного дизайну, що гармонійно поєднує в собі практичність, красу та здатність до сприйняття, що підтверджується дослідженнями графічного дизайну [16], а також українськими дослідниками дизайну [4].

У світі графічного дизайну календар вважається особливим видом поліграфії зі своєю зрозумілою будовою та призначенням. Його головне завдання, звісно, показати нам календарну сітку, щоб ми легко орієнтувалися в днях і місяцях. Але разом з цим, він ще й візуально спілкується з нами, передаючи певні ідеї через свої форми, кольори, розташування елементів та зображення, що відповідає принципам візуальної комунікації [21], та у вітчизняних навчальних посібниках з графічного дизайну [11].

Експерти з графічного дизайну кажуть, що будь-який візуальний об'єкт слід сприймати як єдину систему, де все пов'язано і служить одній спільній меті. Так і календар - це згуртована композиція, де інформація (дати) дружить з художньою складовою, створюючи цілісний образ, що узгоджується з теорією сіткових систем [19].

Що робить календар особливим, так це його довга «співпраця» з нами. Він не просто лежить десь, а активно використовується цілий рік. Це означає, що його зовнішній вигляд має бути досить гнучким, щоб не набридати, але водночас - мати свою родзинку та бути неповторним, що також підкреслюється у працях щодо сприйняття дизайну [20].

Сьогодні календарі бувають дуже різними: настінними, настільними, кишеньковими, перекидними, тощо. Кожен вид має свої правила розташування

елементів та свій спосіб використання. Але незалежно від форми, головне завдання одне - гармонійно поєднати інформацію та візуальну красу.

У сучасному дизайні календар все частіше стає справжнім полотном для творчості. Він може нести в собі задум автора, певну концепцію або цілу серію цікавих зображень. Тоді календар перестає бути просто зручною річчю і перетворюється на самостійний витвір мистецтва, що підтверджують сучасні дослідження дизайне [1].

Важливою є і внутрішня будова календаря. Зазвичай вона підпорядковується законам композиції: що важливіше (ієрархія), як усе врівноважити (баланс), створити потік (ритм) і виділити ключове (контраст). Дати та текст мають бути зрозумілими з першого погляду, а художня частина - дарувати настрій та створювати цілісний візуальний образ, що відповідає принципам дизайну [33; 34].

Неабияке значення у дизайні календаря має колір. Він допомагає нам краще розібратися в інформації, виділити головне і, звісно, створює потрібну атмосферу. Кольорові рішення часто перегукуються з порами року, посилюючи зв'язок між тим, що ми бачимо, і тим, яка зараз пора, що узгоджується з дослідженням кольору у графічному дизайні [38] та українських авторів [5].

Сучасні тренди в дизайні схиляються до мінімалізму: спрощення форм та відмови від зайвих дрібниць. Це робить календар більш зрозумілим і зручним для нашого швидкого, фрагментового сприйняття інформації сьогодні, що підтверджується сучасними теоретичними роботами [15; 25].

Отже, календар у графічному дизайні - це не проста система, де разом живуть і практичність, і мистецтво. Він слугує нам для організації часу, є частиною нашого візуального простору та носієм цікавих дизайнерських ідей. Сучасні дизайнери шукають нові шляхи для його втілення, щоб переосмислити звичайний календар і розширити його роль та красу.

1.2. Історія та сучасні тенденції дизайну календарних видань

Календар, давній супутник людства, він бере свій початок у давніх цивілізацій. Його перші версії створювалися не для краси, а щоб допомагати людям впорядковувати життя: від посівів до святкувань. Тоді це був суто практичний інструмент, без жодних візуальних надмірностей, що підтверджується дослідженнями історії календарів [38].

Але з проявою писемності, а згодом і друкарства, календарі почали перетворюватися. Справжнім проривом стало їхнє стрімке поширення у XV-XVI століттях, адже саме тоді з'явився друкарський верстат. Фахівці з графічного дизайну зазначають, що розвиток поліграфії відкрив шлях до нових способів організації візуальної інформації, і серед безлічі нових друкованих видань календарі відразу ж знайшли своє гідне місце [4; 34].

З часом календарі почали не лише повідомляти про дати, а й радувати око. У XVIII-XIX століттях з'явилися справжні витвори мистецтва-ілюстровані календарі, прикрашені витонченими гравюрами, декоративними візерунками та художнім оформленням. Вони швидко полюбилися звичайним людям і перетворилися не просто на джерело інформації, а й на чудову прикрасу для будь-якої оселі [28].

XX століття стало епохою, коли графічний дизайн сформувався як самостійна дисципліна, що кардинально змінило вигляд календарів. Модернізм і конструктивізм принесли із собою ідеї функціональності, простоти та логічної структури. Тепер дизайн календарів почав спиратися на геометричні форми, виразну типографіку та продуману побудову. Саме тоді, як стверджують фахівці, дизайн почали сприймати як чіткий спосіб організації інформації [3; 35].

У другій половині XX століття календарі розцвіли у неймовірному розмаїтті форм і стилів. Вони стали чудовим інструментом для реклами, частиною корпоративного іміджу або ж перетворилися на самостійні художні твори. Активно залучалися ілюстрації, фотографії та найсміливіші графічні експерименти [33].

Сьогоднішні календарі вражають неймовірним розмаїттям і персоналізацією. Головна тенденція - це перехід від суто практичного використання до глибокого концептуального підходу. Календар тепер - це посланець ідеї, що говорить з нами візуальною мовою, несучи особливий сенс. Дослідники дизайну підкреслюють, що сучасні митці прагнуть створити гармонійний художній образ, що поєднує користь і почуття [1; 9].

Серед сьогоднішніх трендів особливо виділяється мінімалізм. Він передбачає мінімум деталей, прості форми та спокійну палітру кольорів. Такий підхід дозволяє легко читати календар і одразу бачити найважливіше, що ідеально вписується у ваш стрімкий світ, переповнений швидким і часто уривчастим потоком інформації [15].

Інший вадливий напрямок - це використання образів, що викликають асоціації та емоції. Замість прямолінійного відображення пір року чи свят, дизайнери все частіше обирають узагальнені символи, що передають настрій, відчуття чи навіть філософію. Це дозволяє календарям вступати у справжній діалог з нами [22; 37].

Актуальним є і застосування модульних та фреймових структур. Розбивка сторінки на чіткі блоки допомагає ідеально структурувати інформацію, зробити композицію логічною й привабливою, а також адаптувати дизайн до нашої сучасної «фрагментової» уваги. Такий підхід дозволяє поєднати практичність із душевністю в одному виданні [12; 14].

Сучасні календарі часто використовують принцип серійності. Кожен місяць тут - це не просто дата, а окремий твір, проте всі місяці пов'язані єдиним стилем і задумом. Це створює цілісність і посилює враження від мистецтва [12].

Величезне значення має і розвиток цифрових технологій. Календарі сьогодні можуть жити не лише на папері, а й у цифровому світі, пропонуючи безмежні можливості для взаємодії та персоналізації. Проте навіть у віртуальному просторі зберігаються ті ж фундаментальні основи графічного дизайну - гармонійна композиція, вдалий колір, виразна типографіка та чітка структура [3; 30].

Підсумовуючи, вся історія календарних видань показує, як вони крок за кроком перетворилися від простого помічника до витонченого дизайнерського твору. Сучасні тенденції чітко говорять про те, що дизайн календарів орієнтований на глибокий зміст, щирі емоції та вміння пристосовуватися до того, як ми сьогодні сприймаємо інформацію. Це відкриває двері для абсолютно нових підходів до їх створення, особливо тих, що базуються на наших відчуттях та асоціаціях з часом [2; 5].

1.3. Вплив фрагментової уваги на організацію візуальної інформації

У сучасному світі, де інформації дуже багато, наші способи сприймати візуальне глибоко перетворюються. Однією з головних рис цього є формування так званої фрагментової уваги, що виникає через потік різноманітних повідомлень у цифровому просторі [15]. Таке сприйняття означає швидке перемикання фокуса, обмежену здатність концентруватися та те, що ми віддаємо перевагу коротким візуальним шматочкам замість довгого і глибокого занурення [24].

Фрагментова увага - це наша природна реакція-пристосування на величезну кількість інформації. Людина змушена блискавично вибирати й опрацьовувати дані, що змінює наші когнітивні стратегії. Замість глибокого аналізу великих масивів інформації перевага надається поверхневому, але швидкому сприйняттю окремих елементів. Тому візуальні матеріали мають бути організовані так, щоб відповідати цим новим правилам [5].

У графічному дизайні це спонукає переглянути класичні підходи до композиції. Якщо колись ми прагнули створити єдиний, неподільний образ, то сьогодні важливо розбивати інформацію на окремі, зрозумілі блоки. Така організація дозволяє користувачеві швидко орієнтуватися у візуальному матеріалі та сприймати його по частинах, що цілком відповідає принципам уривчастого мислення [1; 19].

Одним із найважливіших принципів у побудові візуальної інформації для уривчастої уваги є модульність. Тобто розбивка композиції на окремі, самостійні

елементи або блоки, що робить її більш впорядкованою та легкою для сприйняття. Як зазначають фахівці з дизайну Т. Самара та В. Сидоренко, модульна структура дозволяє створити логічну систему, де кожен має свою чітко визначену функцію [11; 20].

Ще один важливий момент - це ієрархія. Коли увага користувача обмежена, необхідно чітко визначити, що є головним, а що другорядним. Використання різних візуальних прийомів (таких як розмір, колір, контраст) дозволяє скерувати погляд глядача і забезпечити швидке та ефективне зчитування інформації [33].

Велике значення має і ритм. Повторення елементів створює порядок, що допомагає орієнтуватися у візуальному середовищі. Водночас, якщо в цій структурі є певна різноманітність, це додає динаміки та підтримує інтерес глядача [23].

У контексті фрагментового сприйняття дуже важливо використовувати візуальні акценти. Контрастні елементи одразу перевертають погляд і допомагають швидко виділити основну інформацію. Це особливо цінно для графічних продуктів, що передбачають швидке ознайомлення, наприклад, календарних видань [12; 23].

Крім того, важливим стає використання так званого «негативного» простору-тобто порожнечі. Вільні ділянки в дизайні допомагають зменшити візуальне навантаження та забезпечують кращу читабельність. Коли інформації дуже багато, порожній простір стає ключовим інструментом для її впорядкування [20].

Фрагментова увага також диктує свої правила щодо стилістичних рішень. Перевага надається простим, чітким формам, невеликій кількості кольорів та зрозумілим графічним елементам. Мінімалізм у цьому випадку виступає не лише як естетичний напрям, а й як функціональний інструмент, що допомагає інформації швидко засвоюватися [19].

Особливо важливим стає поєднання швидкого розуміння інформації з можливістю глибшого емоційного сприйняття. Це досягається через

використання образів, що викликають асоціації, і які кожен може інтерпретувати по-своєму. Таким чином, навіть уривчасте сприйняття не виключає глибини змісту [1; 25].

Якщо говорити про дизайн календарів, то ці принципи втілюються через розбивку сторінки на окремі смислові блоки, що відповідають різним аспектам сприйняття. Такий підхід дозволяє пристосувати традиційний формат календаря до вимог сьогодення і зробити його актуальним [1; 22].

Отже, вплив уривчастої уваги змінює те, як ми будемо візуальну інформацію, впливаючи на принципи композиції, структурування та подачі матеріалів. Сучасний дизайн прагне створювати гнучкі, «розбірні» системи, які дозволяють швидко зрозуміти інформацію, але при цьому виникають емоції. Це відкриває нові можливості для розвитку різних графічних продуктів, особливо календарів, і створює ґрунт для ідей, що базуються на відчуттях та асоціаціях [1; 5].

1.4. Роль емоційно-асоціативного сприйняття в дизайні

Те, як ми емоційно реагуємо і з чим асоціюємо побачене, відіграє величезну роль у візуальному спілкуванні. Саме це визначає, як людина взаємодіє з будь-яким графічним зображенням. На відміну від чистої логіки, коли ми аналізуємо інформацію, емоційне сприйняття зачіпає наші особисті спогади, почуття та асоціації, що виникають, коли ми бачимо щось [4; 5].

У дизайні, такий підхід, що спирається на емоції та асоціації, полягає у створенні візуальних рішень, які провокують певні почуття та дозволяють кожному глядачеві трактувати їх по-своєму. Наукові роботи підтверджують: успішність візуального образу визначається не лише тим, скільки інформації він несе, а й тим, як він впливає на наш настрій. Саме ця емоційна складова робить дизайн незабутнім і виразним [2; 4].

Асоціативне сприйняття - це наша здатність зв'язувати те, що ми бачимо, зі своїм життєвим досвідом. Цікаво, що один і той самий елемент може викликати абсолютно різні асоціації, адже все залежить від ситуації, культурного

походження чи особистих переживань людини. Це дає дизайнерам чудову можливість створювати образи з багатьма шарами значень, які відкриті для різноманітних тлумачень [1; 25].

Головними помічниками у формуванні такого емоційного та асоціативного сприйняття є колір, форма, композиція, текстура та ритм. Колір здатний викликати миттєві почуття, форма надає образу особливий характер, а композиція формує загальний настрій та динаміку. Коли всі ці елементи працюють злагоджено, вони створюють цілісну емоційну атмосферу [5; 19].

Особливо важливим є принцип узагальнення, тобто спрощення. Якщо відмовитись від зайвих деталей і перейти до умовних, спрощених форм, це дозволяє глядачеві сфокусуватися на головній ідеї, а не на зовнішньому вигляді. Спрощені форми мають ширший простір для асоціацій, адже вони не обмежують уяву глядача якоюсь однією конкретною інтерпретацією [1; 6].

У сучасному дизайні помітна чітка тенденція до збільшення ролі емоційного впливу. Це пояснюється надмірною кількістю інформації, що нас оточує, через що увага користувача стає дуже цінним і обмеженим ресурсом. У таких обставинах саме емоційний відгук стає одним із вирішальних факторів успішної візуальної комунікації [2; 5].

Емоційно-асоціативний підхід дозволяє поєднати швидкість сприйняття з глибиною змісту. Навіть за лічені секунди глядач може відчувати настрій або особливу атмосферу, що прихована у вільному образі. Це особливо актуально в умовах фрагментарного сприйняття, коли інформація «зчитується» уривками [15].

У контексті розробки календарів, емоційно-асоціативне сприйняття відкриває безліч нових можливостей для цікавої інтерпретації часу. Замість простого відображення сезонів чи подій, час може відчуватися через емоції та асоціації, пов'язані з певними періодами року. Такий підхід дає змогу створити більш особистий та глибокий візуальний образ [1; 22].

Застосування сенсорного підходу, коли ми залучаємо асоціації, пов'язані з дотиком або рухом, розширюю звичні межі графічного дизайну. Візуальний

образ починає взаємодіяти з іншими рівнями нашого сприйняття, що значно посилює емоційний ефект і створює багатший, багатогранний досвід [25].

Отже, емоційно-асоціативне сприйняття - це надзвичайно важливий інструмент у сучасному дизайні, що дає змогу перетворити просту передачу інформації та цілісний, незабутній досвід. Воно допомагає створювати яскраві, багатшарові образи та забезпечує набагато глибшу взаємодію між глядачем і тим, що він бачить [10].

Врахування цього підходу при розробці календарних видань закладає міцну основу для створення концепції, що базується на передачі відчуттів, асоціацій та емоцій, і це стане фундаментом для подальших дизайнерських рішень [12].

Висновки до розділу 1

У першому розділі було досліджено теоретичні основи дизайну календарних видань та проаналізовано ключові підходи до їх створення. Встановлено, що календар як об'єкт графічного дизайну поєднує практичну та художньо-естетичну функції, виступаючи не лише засобом організації часу, а й елементом візуальної комунікації.

Під час вивчення історії розвитку календарних видань з'ясовано, що їхня еволюція відбувається від суто функціональних форм до складних дизайнерських об'єктів. Сучасні тенденції свідчать про зростання ролі концептуальності, індивідуалізації та емоційної виразності у дизайні календарів, що зумовлює необхідність пошуку нових підходів до їх проєктування.

Аналіз існуючих аналогів дав змогу виявити типові особливості сучасних календарних видань, зокрема орієнтацію на ілюстративність, декоративність та серійність. Водночас було визначено обмеження таких підходів, які полягають у недостатній глибині емоційного змісту та переважанні буквального відображення часу.

Особливу увагу приділено впливу фрагментарного сприйняття на організацію візуальної інформації. Встановлено, що сучасні умови

інформаційного середовища вимагають використання структурованих, модульних композицій, що забезпечують швидке та ефективне зчитування інформації. Це обумовлює актуальність застосування фреймових та блокових підходів у графічному дизайні.

Також у розділі проаналізовано роль емоційно-асоціативного сприйняття, яке є важливим інструментом формування візуального образу. Визначено, що використання узагальнених форм, кольору та композиції дозволяє передавати не лише інформацію, а й відчуття, створюючи глибший рівень взаємодії між об'єктом та глядачем.

Отже, проведений теоретичний аналіз дозволив визначити основні принципи та тенденції дизайну календарних видань, а також виявити актуальні напрямки їх розвитку. Отримані результати стали основою для формування концепції календарного видання «Відчуття місяців», яка базується на поєднанні сенсорного, емоційно-асоціативного та модульного підходів до організації візуального матеріалу.

РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТНО-АНАЛІТИЧНИЙ РОЗДІЛ

2.1. Аналіз аналогів образотворчих календарів

Сьогоднішній світ поліграфії вражає нас неймовірним розмаїттям календарів. Те, що колись було простою табличкою для відліку днів, поступово перетворилося на складний і багатогранний об'єкт мистецтва [12]. Оскільки календар – це наш постійний супутник, на який ми дивимося щодня протягом усього року, дуже важливо ретельно дослідити вже існуючі зразки, перш ніж створювати щось нове. У цьому розділі ми зазирнемо на український ринок образотворчих календарів, щоб зрозуміти, як дизайнери поєднують красу, зручність та намагаються впіймати увагу сучасної людини, яка звикла до швидкого потоку інформації [30].

Як показує практика, більшість учасників календарів роблять ставку на емоційне сприйняття, використовуючи яскраві ілюстрації та виразні художні образи. Українські бренди часто залучають талановитих художників і дизайнерів, щоб створити не просто функціональний календар, а цілісний візуальний продукт із власним настроєм та ідеєю. Наприклад, Gify регулярно випускає календарі, які стають своєрідним простором для роботи ілюстраторів і каліграфів. Їхній проєкт «Мрій і дій» (2.1.1.), створений у співпраці з майстром каліграфії Євгеном Бредом, - це великий настінний календар формату А3, у якому поєднуються практична календарна функція, декоративність шрифту та мотиваційне текстове наповнення [22].

Він заворожує стриманою чорно-білою естетикою та глибокими мотиваційними фразами. Такий дизайн запрошує нас зупинитися, зануритися у медитативне роздивляння літер та розгадати прихований сенс.

Інша робота цього ж бренду – «Міста України» (2.1.2.) від дизайнерки Анни Кімак – переносить нас у подорож крізь деталізовані векторні малюнки [22]. Кожен місяць тут присвячений окремому місту з його неповторною архітектурою та символами. Ці видання дуже влучно грають на патріотичних почуттях, проте їхня побудова залишається класичною: велика гарна картинка

зверху і звичайна сітка під нею. Це гарно, але вимагає від нас певних зусиль, щоб охопити поглядом усю сторінку цілісно.

Особливе місце посідають сміливі авторські експерименти, які змушують нас по-новому подивитися на сам час. Неймовірним прикладом є концептуальний календар дизайнера Саші Биченка (2.1.3.). Автор власноруч, за допомогою звичайного штампа-датера, проставив усі 265 днів року [22]. Через цю монотонну ручну працю календарна сітка вийшла «живою» та нерівною, а деякі дати ніби випадають із загального ряду.

Це візуальна метаформа того, як суб'єктивно ми відчуваємо плин часу. Це чисте мистецтво та філософія, хоча використовувати такий календар як звичайний інструмент для планування досить непросто. Щоб краще зрозуміти всі ці підходи, ми зібрали основні характеристики популярних проєктів у порівняльній таблиці (див. табл. 2.1.1.).

Таблиця 2.1.1.

Порівняльний аналіз художньо-композиційних рішень сучасних календарних видань

Бренд / Проєкт	Формат та обсяг	Художньо-образна стратегія	Взаємодія з фрагментованою увагою
Gifty («Мрії і дії»)	Настінний, перекидний (A3)	Чорно-біла типографіка, складна каліграфія, мінімалізм.	Вимагає високої концентрації для розшифровки тексту. Не використовую модульний поділ простору.
Gifty («Міста України»)	Настінний, перекидний (A3)	Деталізована ілюстрація, складна багатоколірна палітра, символізм.	Класична візуальна ієрархія (домінуюче зображення + сітка). Потребує тривалого цілісного розглядання.
Саша Биченко (Штамп)	Настінний плакат (A3)	Концептуалізм, ручне штампування дат, ультрамінімалізм.	Візуалізує розфокусованість та хаос, свідомо ігноруючи традиційне модульне впорядкування даних.

Аналіз наведених аналогів показує, що на українському ринку справді є багато якісних, естетично привабливих та емоційно насичених календарних продуктів. Вони мають виразну художню мову, активно працюють з ілюстрацією, кольором, шрифтом, національними символами, гумором або

концептуальними ідеями. Проте більшість із них усе ж спирається на створення одного цілісного, неподільного візуального образу сторінки. Такий підхід виглядає ефективно, але має певний недолік у сучасних умовах, коли увага людини часто перевантажена великою кількістю інформації. Глядачеві доводиться одночасно сприймати і художню метафору, і практичну календарну інформацію. Через це окремі елементи можуть починати конкурувати між собою за увагу користувача.

Саме відсутність чітко розмежованих візуальних зон стає однією з головних проблем таких рішень. Коли зображення, текст, дата і декоративні елементи не мають достатньої зрозумілої структури, календар може втрачати свою зручність, навіть якщо він виглядає красиво. Усвідомлення цього недоліку формує потребу в іншому композиційному підході. Виникає об'єктивний запит на створення такого календарного видання, яке б могло органічно поєднати глибокий емоційно-сенсорний вплив із чіткою модульною структурою. Саме така структура здатна краще впорядковувати фрагментовану увагу користувача зменшувати когнітивне навантаження і водночас зберігати художню виразність календаря [23; 28; 32].

2.2. Принципи побудови візуальної структури календаря

У процесі розробки графічної концепції календарного видання було визначено, що ефективна організація простору є фундаментальною передумовою для забезпечення якісної візуальної комунікації [23]. У проєктах із високою щільністю інформації, до яких належать календарі, системний підхід до структурування елементів стає обов'язковим, оскільки саме він дозволяє уникнути хаотичного розміщення графічних і текстових складових [28]. Календарне видання одночасно містить календарну сітку, числові значення, назву місяця, ілюстративні елементи, колористичні акценти та інші візуальні компоненти, тому всі ці елементи повинні бути логічно впорядковані [3]. Побудова візуальної структури базується на психофізичних закономірностях зорового сприйняття та принципах візуальної ієрархії, що дає змогу

програмувати послідовність зчитування даних і скеровувати увагу реципієнта відповідно до задуму проєкту [24; 27].

Візуальна ієрархія розглядається як інструмент пріоритезації об'єктів на площині, що забезпечує швидку диференціацію головних і другорядних елементів [34; 35]. Завдяки їй користувач може без додаткових зусиль визначити, який елемент є основним, а які виконують допоміжну або уточнювальну функцію [36]. В умовах дефіциту часу та надмірного інформаційного впливу відсутність чіткої структури призводить до когнітивного перевантаження користувача, оскільки він змушений самотійно встановлювати зв'язки між елементами та визначати порядок сприйняття інформації [6; 31]. Для реалізації проєкту «Відчуття місяців» було систематизовано п'ять базових принципів побудови візуальної структури, які дозволяють зробити календарне видання більш зрозумілим, функціональним і зручним для регулярного використання.

Важливим принципом є врахування патернів візуального сканування. У цьому контексті особливе значення має використання природних схем руху погляду, зокрема F-подібного патерна, характерного для представників західної культури. Згідно з цією моделлю, погляд рухається горизонтально у верхній частині сторінки, після чого зміщується вниз за коротшою траєкторією і завершує сканування вздовж лівого краю [34]. Така закономірність має практичне значення для композиційної побудови календарного аркуша, оскільки дозволяє передбачити, які зони сторінки будуть сприйматися першими [27]. Відповідно до цього принципу, найбільш вагому ідентифікаційну інформацію доцільно розміщувати у верхній зоні сторінки. Саме там може бути розташована назва місяця, головний графічний образ або інші елементи, що формують первинне враження від сторінки. Утилітарна інформація, зокрема календарна сітка, займає нижню частину, до якої погляд звертається на наступному етапі взаємодії, коли користувач переходить від загального сприйняття до конкретного пошуку дат [23; 33].

Не менш важливим аспектом є управління масштабом та пропорційними відношеннями. У графічному дизайні розмір елемента виступає індикатором

його ієрархічного статусу, але більші за масштабом об'єкти зазвичай сприймаються як більш значущі. Проектування календарного видання вимагає відмови від рівновеликих інформаційних блоків, оскільки відсутність розмірної диференціації між ілюстрацією та даними ускладнює семантичне розрізнення об'єктів [25]. Якщо всі елементи мають однакову візуальну вагу, користувачеві складніше визначити, що саме є головним у композиції. У такій ситуації ілюстративна частина, календарна сітка та текстові компоненти можуть почати конкурувати між собою. Оптимальним рішенням є застосування трирівневої системи градації розмірів: великий, середній, малий. Такий підхід встановлює стійку ієрархію між домінуючим зображенням, допоміжними елементами та текстовим масивом. Завдяки цьому композиція стає більш упорядкованою, а інформація – легшою для сприйняття [34; 36].

Окреме значення має функціональне використання негативного простору. У графічному дизайні негативний, або породній, простір виконує роль активного структурного компонента, а не просто незаповненої частини аркуша [5]. Він допомагає регулювати щільність композиції, знижує рівень когнітивного навантаження та забезпечує візуальну рівновагу між різними складовими сторінки. Негативний простір забезпечує візуальну ізоляцію різних за типом даних, дозволяючи мозку швидко ідентифікувати межі окремих смислових груп. Це особливо важливо для календарного видання, де поруч можуть розміщуватися дати, текстові позначення, ілюстративні елементи та декоративні деталі [29; 31]. Завдяки достатній кількості негативного простору запобігається змішуванню інформаційних потоків, а сторінка зберігає чіткість і зручність для щоденного використання.

Важливу роль у побудові візуальної структури відіграють контраст та колористична акцентуація. Цей принцип ґрунтується на застосуванні контрасту за насиченістю, світлотою та кольором [17]. Високі показники контрасту є одним із найефективніших методів фокусування уваги на ключових зонах типографіки [34]. За допомогою контрасту можна виділити назву місця, окремі дати, важливі інформаційні блоки або елементи, які повинні бути сприйняті першими. Окрім

виділення важливих елементів, контраст дозволяє створювати візуальну глибину, що структурує площину аркуша та формує логічний маршрут руху погляду за заданим сценарієм [5; 25]. У межах календарного видання це дає змогу не лише підвищити читабельність, а й забезпечити узгоджене сприйняття всіх складових композиції.

Також важливим є застосування законів гештальт-психології, зокрема законів близькості та загальної області. Для впорядкування значних обсягів дрібних даних, тобто числових значень місяця, застосовується закон близькості: об'єкти, розташовані у безпосередній близькості, сприймаються як єдина смислова група [13; 25]. Це дозволяє логічно організувати календарну сітку, групувати дні за тижнями та створювати зрозумілу структуру для швидкої орієнтації користувача. Додатково використовується закон загальної області, за яким елементи, об'єднані рамкою або фоновою плашкою ідентифікуються як цілісна структура. Цей принцип особливо важливий у випадку фреймової організації графічного простору, оскільки він дозволяє чітко відокремити функціональні зони сторінки одна від одної [14; 27]. Саме ці положення стали теоретичною основою для впровадження фреймових організації графічного простору, що дозволяє ефективно структурувати фрагментовану увагу.

Отже, комплексне впровадження зазначених принципів дозволить систематизувати інформаційне наповнення сторінки та зробити його більш доступним для сприйняття. Науково обґрунтована візуальна структура трансформуватиме сукупність графічних елементів у логічну систему, де кожна складова має визначне місце, функцію та рівень значущості. Це є необхідною умовою для створення раціонального та інтуїтивно зрозумілого користувацького досвіду в сучасному дизайні поліграфії. У контекст календарного видання така організація простору забезпечує не лише естетичну цілісність, а й практичну зручність, оскільки користувач отримує можливість швидко орієнтуватися в інформації без зайвого візуального перевантаження [29; 31].

2.3. Розробка композиційної системи (фреймова структура)

Для реалізації завдань проєкту «Відчуття місяців» традиційна одношпальтна або суцільна ілюстративна композиція, поширена у ринкових аналогах, була визначена як концептуально недостатня. Такий тип композиції здебільшого передбачає домінування одного великого зображення або суцільного художнього поля, у межах якого календарна інформація виконує другорядну роль. Однак у цьому проєкті важливо було не лише створити естетично виразне календарне видання, а й забезпечити його зручність для регулярного використання. З огляду на необхідність адаптації продукту до умов фрагментованого сприйняття [15; 31], було впроваджено систему графічної організації на основі модульної сітки та фреймової архітектури [12; 14].

Модульна сітка в проєкті постає як математично обґрунтована система вертикальних та горизонтальних осей, що поділяють площину аркуша на прямокутні сегменти [19]. Завдяки цьому кожен елемент композиції отримує чітко визначене місце, а загальна структура сторінки стає більш логічною та передбачуваною. Така організація простору забезпечує композиційну єдність, стилістичну цілісність та ритмічну послідовність усіх сторінок видання [4; 10]. Для календаря, який складається з кількох розворотів і має зберігати єдиний візуальний характер протягом усього року, це є особливо важливим [12]. Використання жорсткої структури дозволяє мінімізувати візуальний хаос і водночас забезпечує високу просторову варіативність шляхом об'єднання окремих модулів у більші макрозони [20; 32]. Тобто сітка не обмежує композиційні можливості, а навпаки, створює основу для гнучкого, але впорядкованого розміщення ілюстративних, типографічних та календарних елементів. Психофізіологічний вплив такої впорядкованості полягає у зниженні когнітивного навантаження та формуванні відчуття стабільності інформаційного середовища [7; 33].

У процесі розробки календаря модульна основа була трансформована у систему фреймінгу. Фреймінг застосовано як методі ізоляції візуальних об'єктів для фокусування уваги на конкретних деталях [27; 34]. Завдяки цьому кожен

змістовий блок отримує власні межі й може сприйматися як самостійна частина загальної композиції [14; 25]. Аналіз графічного матеріалу видання, а саме серії з шести розворотів на дванадцять місяців, виявив специфічну вертикальну архітектуру. Кожна сторінка розділена на чотири автономні зони, які розташовані одна під одною та реалізують принцип мультипросторової наративності. Такий підхід дозволяє не подавати всю інформацію як єдине нероздільне поле, а послідовно розподілити її за функціями та рівнями сприйняття.

Верхній блок виконує функцію фрейму макросередовища. Він задає загальний сезонний контекст, атмосферні характеристики, температурний режим і особливості освітлення [37]. Саме цей фрейм формує перше враження від сторінки та допомагає користувачеві одразу зрозуміти, до якого періоду року належить зображений візуальний образ. Його основне призначення полягає в організації загального візуального сприйняття простору [18]. У межах календарної композиції цей блок працює як вступний елемент, що задає настрій сторінки та визначає її сезонну належність [2].

Наступний блок є фреймом тактильної взаємодії. Його зміст зосереджується на деталізації взаємодії персонажа з об'єктами природи. Через візуалізацію текстур і мікромоторики, зокрема шерсті, пелюсток квітів, шорсткості насіння або інших природних поверхонь, цей модуль апелює до соматичної пам'яті та сенсорного досвіду реципієнта [6]. У цьому випадку зображення виконує не лише декоративну функцію, а й допомагає передати відчуття дотику, матеріальності та близького контакту з об'єктом [18]. Такий підхід відповідає загальній концепції проєкту, адже календар «Відчуття місяців» орієнтований не тільки на візуальне, а й на сенсорне сприйняття часу.

Третя зона виконує функцію фрейму заземлення та руху. Вона відображає фізичний контакт із поверхнею та кінестетичні аспекти перебування людини в певному сезонному середовищі. До таких візуальних мотивів належать сліди на снігу, рух по траві, контакт із водою або інші ситуації, у яких тіло взаємодіє з природним простором. Цей блок забезпечує відчуття фізичної присутності у

часовому моменті та доповнює загальну сенсорну структуру сторінки [25]. Якщо верхній фрейм формує загальний контекст, а другий зосереджується на дотyku, то третій передає рух, вагу та безпосередню взаємодію з середовищем.

Нижній блок є типографічним та календарним фреймом, який реалізує утилітарну функцію видання. Саме в цій зоні розміщується календарна сітка дат із чіткою типографічною ієрархією [21]. На градієнтному тлі, що узгоджується із загальною кольоровою палітрою сторінки, подано назви місяців, дні тижня та числові значення [9]. Використання гротескного шрифту забезпечує максимальну зчитуваність даних, а модульна побудова сітки дозволяє швидко орієнтуватися в календарній інформації [30]. Цей фрейм свідомо відокремлений від ілюстративних зон, щоб практична функція календаря не втрачалася на тлі художнього змісту.

Застосована чотирифреймова структура вирішує проблему фрагментованої уваги через дію закону загальної області [13]. Наявність негативного простору між блоками запобігає візуальній конкуренції елементів і дозволяє користувачеві сприймати кожен блок окремо [25]. Завдяки цьому сторінка не перевантажує зір і не змушує одночасно обробляти і художню, і практичну інформацію. Користувач отримує можливість вибіркової взаємодії з контентом: він може швидко зчитати дату у функціональній зоні або поступово перейти до ілюстративних модулів, розглядаючи художній зміст більш уважно [29]. Таким чином, чітке розмежування інформації дозволяє поєднати в одному об'єкті точність інструменту орієнтації у часі та глибину художнього твору.

2.4. Колористичне та стилістичне рішення

У системі графічного дизайну колір розглядається як пріоритетний невербальний інструмент впливу [35]. Його функція полягає у формуванні миттєвих емоційних реакцій та управлінні увагою реципієнта на довербальному рівні сприйняття [29]. Оскільки концептуальна основа проєкту «Відчуття місяців» спирається на категорію сенсорності, колористичне рішення визначено як базовий фактор емоційно-асоціативної комунікації [26].

Теоретичне підґрунтя проекту базується на дослідженнях із психології кольору та нейроестетики, що підтверджують фізіологічний вплив сезонних циклів на стан людини [18; 39]. У межах розробки календаря було сформовано шість інкальних палітр, структурованих за чотирма макросезонними групами, кожна з яких транслює специфічний психоемоційний стан [37].

Таблиця 2.4.1.

Характеристика сезонних колористичних палітр та їхнього асоціативного впливу [8; 37]

Сезонний період	Домінуюча палітра	Психологічний вплив	Сенсорні характеристики
Січень-Лютий	Індиго, льодяний блакитний, білий, вугільний, коричневий.	Інтроекція, меланхолія, стабільність.	Холод, крихкість льоду, термічний контраст.
Березень-Квітень	Оливковий, сіро-блакитний, блідо-жовтий, білий.	Оновлення, свіжість, помірний оптимізм.	Вологість ґрунту, легкість повітря, делікатність.
Травень-Червень	Трав'яний зелений, бузковий, фіолетовий, тілесний.	Енергія росту, життєствердність.	Сонячне тепло, м'якість поверхонь, ольфакторні асоціації.
Липень-Серпень	Сонячно-жовтий, океанічний синій, теракотовий, смарагдовий.	Максимальна вітальність, екстравертність.	Жар, інтенсивна прохолода води, шорсткість.
Вересень-Жовтень	Палена вохра, гірчичний, коричневий, приглушений синій.	Заземлення, рефлексія ностальгії.	Шурхіт, глядість форм, кінестетика вітру.
Листопад-Грудень	Графітовий, нічний синій, чорний, контрастний білий.	Фокус, завершення циклу, спокій.	Твердість замерзлих поверхонь, відсутність тепла.

Колористична стратегія враховує стимулювальну дію теплих відтінків (візуальне наближення об'єкта) та дистанціювальний ефект холодних тонів (формування глибини та відстороненості) [5; 17]. Графічна реалізація базується на використанні колірних контрастів: наприклад, поєднання інертної синьо-білої гами з тепловою вохрою у зимових сюжетах створює необхідну емоційну напругу. У літніх сценаріях застосовано комплементарний контраст жовтого та синього для досягнення максимальної візуальної динаміки [4; 17]. Для

забезпечення функціонування мультифреймової структури обрано метод художнього узагальнення, визначений як «сенсорний векторний мінімалізм» [2; 11]. Даний підхід базується на відмові від фотореалізму на користь напіваабстрактних форм та візуальних метафор.

Основними техніко-стилістичними прийомами проєкту є:

1. Використання складних градієнтів: застосування лінійних та радіальних переходів для візуалізації атмосферного стану та повітряної перспективи.
2. Спрощення пластики: заміна жорстких контурів м'якими кольоровими плямами, що забезпечує візуальний об'єм та сучасну естетику.
3. Деперсоналізація суб'єкта: відсутність конкретних рис обличчя та фрагментація тіла. Цей прийом дозволяє глядачеві ідентифікувати себе з дією та проєціювати власні сенсорні спогади на зображення.

Зазначені стилістичні рішення дозволяють уникнути однозначності сюжетів. У поєднанні з чіткою модульною сіткою фреймів, колористичні та пластичні акценти виступають ефективними емоційними тригерами, що забезпечують коректне зчитування інформації навіть за умов фрагментованого перегляду [22; 33].

2.5. Формування концепції календарного видання «Відчуття місяців»

Синтез теоретичних положень сучасної візуальної комунікації, психології кольоросприйняття та результатів аналізу ринкових аналогів дозволив сформувати цілісну й науково обґрунтовану концепцію авторського календарного видання «Відчуття місяців». У межах цієї концепції календар розглядається не лише як практичний інструмент для фіксації дат, а як повноцінний об'єкт графічного дизайну, що поєднує функціональність, емоційний вплив і продуману систему візуальної комунікації.

Філософсько-семантичне наповнення проєкту «Відчуття місяців» ґрунтується на ідеї переосмислення часу як явища, що сприймається людиною. Не тільки через числа, дати й календарні межі, а й через фізичні, емоційні та

психологічні стани. Це образотворче багатосторінкове видання концептуалізується як інструмент емоційної стабілізації в умовах інтенсивного інформаційного шуму. У сучасному середовищі, де людина постійно взаємодіє з великою кількістю візуальних сигналів, календар має не перевантажувати сприйняття, а навпаки – створювати впорядкований, спокійний і зрозумілий простір для взаємодії.

Філософія видання базується на тому, що річний цикл у цьому проєкті вимірюється не лише числовими показниками, а через зміну тілесних і психологічних відчуттів людини під час взаємодії з екстер'єрними середовищем. Кожен місяць постає не просто як частина календарного року, а як окремий сенсорний стан, пов'язаний з температурою, світлом, фактурами, рухом, природними об'єктами та загальною атмосферою сезону. Концепція передбачає відмову від прямолінійної наративності на користь невербальної комунікації. Основними засобами передачі змісту стають колористика, тілесна взаємодія, композиційний ритм і послідовна організація візуального простору.

Ключовою структурною особливістю проєкту є впровадження мультифреймової системи, адаптованої до умов фрагментованої уваги. Кожен розворот календаря спроектований як послідовність окремих модулів, розмежованих негативним простором. Така архітектура дозволяє не перевантажувати сторінку єдиним суцільним зображенням, а розподіляти візуальний матеріал на окремі смислові зони. Завдяки цьому користувач може сприймати календар поступово, переходячи від одного фрейму до іншого, або ж взаємодіяти лише з тією частиною сторінки, яка є для нього актуальною в конкретний момент.

Архітектура візуального сприйняття у проєкті вибудовується у трьох основних вимірах: макросередовище, мікросвіт тактильності та кінестетика руху. Перший рівень формує загальний сезонний контекст і дає уявлення про атмосферу місяця. Другий рівень зосереджується на деталях тілесної взаємодії з природними об'єктами, фактурами та матеріальними поверхнями. Третій рівень пов'язаний із рухом, фізичною присутністю та контактом людини з простором.

Такий підхід забезпечує вертикальну траєкторію руху погляду – від загального споглядання до конкретної фізичної дії. У результаті календарна сторінка сприймається не як випадковий набір ілюстрацій і дат, а як послідовно організована візуальна система.

Функціональний нижній фрейм, у якому розміщена календарна сітка двох місяців, розроблений у мінімалістичній швейцарській стилістиці. Його головне завдання полягає у забезпеченні швидкого та зручного зчитування утилітарної інформації. Відсутність надлишкових графічних елементів у цій зоні дозволяє уникнути візуального перевантаження й гарантує високу ергономічність. Чітка типографічна ієрархія, логічне розташування днів тижня та числових значень, а також відокремлення календарної сітки від ілюстративних фреймів забезпечують зрозумілу навігацію в межах сторінки.

Функціональна адаптивність концепції полягає в тому, що запропонована візуальна модель орієнтована на два різні сценарії користувацької поведінки. У прагматичному сценарії, коли користувач перебуває в умовах дефіциту часу, він фокусується переважно на нижньому функціональному блоці. Завдяки чіткій типографічній ієрархії, модульній побудові календарної сітки та її жорсткій ізоляції фреймовими межами когнітивне навантаження мінімізується. Це дозволяє швидко знайти необхідну дату, не витрачаючи зайвих зусиль на аналіз усієї композиції сторінки.

Водночас у рефлексивному сценарії, коли користувач має більше часу для споглядання, календар виконує функцію візуального психологічного розвантаження. Напіваабстрактні ілюстративні фрейми, зосереджені на тілесній взаємодії з природним середовищем, активують сенсорну пам'ять глядача. Через зображення дотику, руху, температурних асоціацій і природних фактур видання звертається до соматичних спогадів людини. Це сприяє психологічній декомпресії, оскільки користувач не лише отримує інформацію про дати, а й занурюється у візуально впорядкований простір, пов'язаний із відчуттями певного місяця.

Отже, концепція «Відчуття місяців» пропонує розв'язання актуальної проблеми сучасного графічного дизайну, що полягає у створенні естетично складного й емоційно насиченого продукту, архітектура якого водночас є адаптованою до кліпового мислення та фрагментованої уваги. Ефективне впорядкування інформації досягається шляхом інтеграції модульної системи, фреймової організації простору та принципів сенсорного дизайну. Завдяки цьому календарне видання поєднує практичну зручність, композиційну чіткість і глибокий емоційно-сенсорний вплив, що робить його цілісним авторським дизайнерським продуктом.

Висновки до розділу 2

У проєктно-аналітичному розділі було здійснено комплексне та багатоаспектне дослідження, спрямоване на трансформацію теоретичних положень про візуальну комунікацію у практичну й обґрунтовану модель майбутнього дизайнерського продукту. У межах цього етапу було не лише розглянуто загальні принципи побудови календарного видання, а й визначено ті композиційні, функціональні та художньо-образні засоби, які є найбільш доцільними для реалізації авторського проєкту «Відчуття місяців». Особливу увагу було приділено тому, як календар може одночасно виконувати утилітарну функцію, залишатися зручним для щоденного використання та водночас виступати цілісним об'єктом графічного дизайну.

Критичний аналіз існуючих поліграфічних аналогів на вітчизняному ринку засвідчив перевантаження традиційних ілюстративних підходів, що здебільшого тяжіють до суцільної або недостатньо структурованої композиції сторінки. У таких видання основний акцент часто робиться на великому художньому зображенні, тоді як календарна сітка підпорядковується загальному візуальному образу. Виявлено, що подібні формати не завжди враховують когнітивні особливості сучасного користувача, зокрема фрагментованість уваги, швидке зчитування інформації та потребу в чітко організованому просторі. Через це між художнім образом і утилітарною календарною сіткою може виникати небажана

візуальна конкуренція. У результаті користувачеві складніше одночасно сприймати естетичний зміст сторінки та швидко знаходити календарну інформацію.

Для розв'язання цієї проблеми було сформульовано та адаптовано базові принципи побудови візуальної структури, засновані на візуальній ієрархії, масштабі, пропорційних співвідношеннях, негативному просторі та законах гештальт-психології. Було встановлено, що ефективна організація графічного простору має не лише естетичне, а й функціональне значення, оскільки саме вона визначає послідовність зчитування інформації та рівень зручності користування календарем. Найбільш релевантним композиційним рішенням для цього проєкту стало впровадження багатовимірної фреймової структури на основі строгої модульної сітки. Такий метод дозволив сегментувати інформаційний простір сторінки на чотири автономні горизонтальні блоки, кожен із яких виконує окрему функцію. Завдяки цьому досягається чітке розмежування художньої та утилітарної інформації, забезпечується швидке зчитування даних і суттєво знижується когнітивне навантаження на користувача.

Також у межах розділу було детально опрацьовано колористичну та стилістичну стратегію проєкту. На основі положень психології кольору було визначено, що використання спеціалізованих сезонних палітр є доцільним для створення емоційного зв'язку між календарним виданням і сприйняттям окремих місяців. Колір у цьому випадку виконує не лише декоративну роль, а й стає важливим засобом невербальної комунікації, оскільки допомагає передати сезонний настрій, температурні асоціації та загальне відчуття певного періоду року. У поєднанні з мінімалістичною векторною стилістикою така колористична система дозволяє досягти виразності без надмірного деталізування. Обраний підхід можна охарактеризувати як сенсорний мінімалізм, оскільки він спрямований на активізацію зорових, тактильних і кінестетичних асоціацій користувача, але не перевантажує композицію зайвими графічними елементами.

На основі проведеного синтезу аналітичних і творчих пошуків було сформовано фінальну цілісну концепцію авторського календарного видання

«Відчуття місяців». Розроблена концепція поєднує емоційно-сенсорний вплив із чіткою фреймовою організацією простору, що відповідає особливостями сприйняття сучасної людини. Завдяки такому підходу календарне видання розглядається не лиш як засіб орієнтації в часі, а й як продумана графічна система, у якій кожен елемент має визначену функцію та композиційне місце. Запропоноване рішення забезпечує баланс між утилітарною функціональністю та естетичною цінністю, створюючи науково обґрунтовану основу для подальшої графічної реалізації, розробки макетів і підготовки календарного видання до друку в наступному розділі кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ДИЗАЙН-ПРОЄКТУ

3.1. Розробка ілюстративного ряду календаря

Ілюстративний ряд у проєкті «Відчуття місяців» є основним елементом, який передає зміст і загальний емоційний настрій календаря. Ілюстрації виконують не лише декоративну функцію, а й допомагають формувати цілісне сприйняття кожного періоду року. В основу авторської концепції було покладено відмову від стандартного підходу "одна ілюстрація на один місяць". Натомість розроблено оригінальну систему візуальної структури: кожен два місяці розкриваються через серію з трьох взаємопов'язаних ілюстрацій. Такий підхід дозволив уникнути прямого та буквального зображення сезонів і створити більш складну та послідовну структуру подачі візуальної інформації, яка довше утримує увагу користувача.

Аналіз візуальної частини проєкту показує, що кожен розворот має чітко продуману структуру. Сторінка, розрахована на два місяці, складається з трьох горизонтально розташованих ілюстративних фреймів та блоку календарної сітки. Така композиційна побудова допомагає розділити різні типи візуальної інформації та створити зрозумілу послідовність сприйняття. Кожен окремий фрейм зосереджується на певному аспекті сезону або взаємодії людини з навколишнім середовищем. Через поєднання пейзажних та тактильних сюжетів ілюстрації апелюють до сенсорного досвіду глядача, де зорові образи трансформуються у фізичні та емоційні асоціації.

Візуальний ряд має чітку внутрішню логіку, де кожна ілюстрація займає своє місце та виконує конкретну роль у загальній концепції:

1. Верхній фрейм: фіксує панорамний вигляд середовища. Зображення транслює просторові та температурні характеристики, формуючи загальний сезонний контекст.

2. Середній фрейм: фокусує увагу на деталях та безпосередньому контакті. У всіх розворотах цей блок показує взаємодію людських рук із природними об'єктами. Такий прийом допомагає посилити сенсорне сприйняття

ілюстрацій та передати відчуття фактури, температури й особливостей різних матеріалів, зокрема плоду, льоду чи рослин.

3. Нижній фрейм: завершує композицію зображенням ніг або слідів. Через візуалізацію кроку та взаємодію з площиною підкреслюється фізичний зв'язок із природою. Це дозволяє передати характер сезону через відчуття текстури поверхні - від м'якості трави до холоду калюж чи снігу.

Розроблений візуальний матеріал базується на послідовному використанні емоційно-асоціативного методу . Кожен двомісячний цикл має власну колірну гаму та набір характерних образів, які формують впізнавану атмосферу періоду (рис. 3.1.1.).

Січень - Лютий. Верхній фрейм представляє зимовий пейзаж із характерним холодним освітленням, що передає стан спокою та статичності природи. У середньому блоці акцентом є руки у рукавицях, що тримають червону мотузку саней. Цей елемент створює активний колористичний контраст із монохромним зимовим фоном. Нижній фрейм із зображенням чітких слідів на снігу підкреслює фізичну присутність людини та фіксує момент прогулянки. Колористичне рішення базується на поєднанні холодних синіх, блакитних та білих відтінків із контрастним червоним акцентом.

Березень - Квітень. Верхній фрейм ілюструє початок весни через образ танення криги на воді, що символізує пробудження природи. У середньому плані фокус переміщується на тактильний жест - обережний дотик до перших весняних квітів, що стають головним емоційним акцентом розвороту. Нижній фрейм поєднує природне середовище з міським: зображення кроку по асфальту поряд із першою зеленню підкреслює прихід весни в місто. Колористичне рішення поступово переходить від прохолодних сіро-блакитних відтінків до свіжих світло-зелених та білих тонів.

Травень - Червень. Візуальний ряд розвороту транслює стан повної гармонії з природою. Верхній фрейм зображує період буйного цвітіння на тлі сільського пейзажу. Через середній фрейм - дотик до гілки бузку - відбувається звернення до сенсорного досвіду глядача, викликаючи стійкі емоційні асоціації.

Нижній план, що зображує відпочинок на траві, акцентує на статиці та релаксації. Насичена гама салаткових і фіолетових тонів підкреслює яскравість цього періоду.

Липень - Серпень. Верхній фрейм передає атмосферу розпалу літа з його яскравим сонячним світлом та насиченим колоритом. У середньому блоці об'єктом уваги стає соняшник: його вибір зумовлений виразною фактурою та впізнаваною формою, що викликає стійкі асоціації з літнім теплом. Нижній фрейм із зображенням босих ніг підкреслює безпосередній контакт із природою, посилюючи тактильне сприйняття розвороту. Колірна гама побудована на контрасті інтенсивних теплих (жовтий, оранжевий) та глибоких холодних тонів (синій, зелений).

Вересень - Жовтень. Верхній фрейм передає динаміку природного середовища через зображення вітру, що нахиляє дерева, вказуючи на зміну кліматичних умов. У середньому плані акцентом є зображення жолудів на долонях - цей образ виступає візуальним символом середини осені та завершення природного циклу. Нижній фрейм ілюструє фізичну взаємодію з довкіллям: крок у калюжу в яскравому взутті активує сенсорні та аудіовізуальні асоціації з осінньою погодою. Колірне рішення побудоване на композиційному контрасті теплої вохристо-помаранчевої групи та холодних сіро-блакитних відтінків.

Листопад - Грудень. Верхній фрейм відображає пейзаж зі скошеним полем під першим снігом, що передає стан природи наприкінці року. У середньому плані зображено руку, що малює лінію на замерзлому склі - цей образ підкреслює зимову атмосферу та тактильні відчуття від холоду. Нижній фрейм ілюструє крок по замерзлій поверхні льоду, фіксуючи момент переміщення у зимовому середовищі. Колористика розвороту витримана в ахроматичній гамі з додаванням глибокого синього кольору для передачі настрою сезону та створення тонального контрасту.

Графічне рішення проєкту реалізовано за допомогою сучасних цифрових інструментів із використанням художнього узагальнення. Обраний рівень стилізації зумовлений особливостями зорового сприйняття: відсутність дрібної

деталізації дозволяє глядачеві швидше зчитувати головні образи та не відволікатися на другорядні елементи. Це забезпечує баланс між лаконічністю форм та точністю передачі настрою кожного сезону.

3.2. Особливості побудови календарної сітки

Функція ілюстративного ряду полягає у створенні емоційного та візуального сприйняття календаря, тоді як календарна сітка виконує насамперед інформаційну роль. Водночас навіть функціональні елементи у графічному дизайні повинні відповідати загальній естетиці проєкту та гармонійно поєднуватися з іншими компонентами композиції. Саме тому під час розробки календарної сітки для видання «Відчуття місяців» було створено типографічну систему, яка підтримує візуальний стиль ілюстрацій та забезпечує баланс між декоративністю й зручністю використання.

При виборі шрифтового рішення акцент було зроблено на сучасному гротеску, що характеризується відкритими формами та геометричною чіткістю. Обраний шрифт має нейтральний характер, що дозволяє йому не домінувати над ілюстраціями, а делікатно доповнювати їх. Висока читабельність цифрових блоків та лаконічність накреслення забезпечують візуальний порядок у календарній сітці та підкреслюють загальну стилістику мінімалізму. Такі шрифти добре підходять для роботи з компактними текстовими й числовими блоками, оскільки забезпечують високу читабельність. Оскільки календарна сітка складається переважно з числової інформації, використання шрифту без зарубок стало найбільш доцільним рішенням. Рублені шрифти мають рівномірну товщину ліній і просту форму символів, завдяки чому цифри легко розпізнаються незалежно від розміру тексту чи відстані під час перегляду календаря.

У макеті календарна сітка реалізована з використанням сучасного гротеску. Вибір цієї гарнітури зумовлений такими концептуальними та функціональними факторами:

1. Нейтральність: лаконічні геометричні форми знаків не створюють візуальної конкуренції з ілюстративним наповненням, виконуючи роль стабільного інформаційного фону.

2. Модульність: пропорції геометричних шрифтів відповідають квадратним та прямокутним модулям таблиць, що підтримує загальну фреймову структуру та модульну сітку макета.

Календарна сітка інтегрована у нижній, четвертий фрейм кожної сторінки та охоплює два місяці одночасно. Впорядкованість текстової інформації досягається завдяки таким особливостям верстки:

- Назви місяців: розташовані симетрично над відповідними числовими блоками. Набір виконано великими літерами, що забезпечує чітку візуальну ієрархію та ідентифікує елемент як заголовок. Використання накреслення категорії *light* запобігає надмірній візуальній вазі елемента.
- Дні тижня: скомпоновані в один рядок у форматі однолітерних скорочень (П, В, С, Ч, П, С, Н). Блок обмежений зверху та знизу тонкими горизонтальними лініями. Даний прийом слугує для логічного розмежування інформаційних та рівнів без ускладнення композиції. Показник трекінгу збільшений для координації з вертикальними колонками дат.
- Числовий масив: дати організовані у табличну матрицю. Вирівнювання цифр здійснено по центру відносно вертикальних осей колонок. Дане рішення відповідає класичним стандартам побудови модульних сіток і сприяє ефективному скануванню інформації: погляд реципієнта рухається вертикально від літери дня тижня до відповідного числа.

Для того щоб календарна сітка гармонійно поєднувалася з ілюстративною частиною, її фон не залишався стандартно білим. Для кожного розвороту було використано градієнтне тло, колір якого пов'язаний із сезонною тематикою відповідного двомісячного блоку. Таке рішення допомогло об'єднати інформаційний блок та ілюстрації в єдину візуальну систему й зробити композицію більш цілісною. Для тексту календарної сітки було обрано білий колір шрифту. Використання світлого тексту на насиченому градієнтному фоні

забезпечує достатній контраст і дозволяє легко зчитувати календарну інформацію. Водночас це рішення підтримує загальну стилістику проєкту та допомагає зберегти єдність кольорової концепції всього видання.

Таблиця 3.2.1.

Колірно-асоціативна характеристика фонових градієнтів календарної сітки проєкту «Відчуття місяців»

Бімєстр (Місяці)	Фоновий градієнт сітки	Психологічна та асоціативна характеристика
Січень Лютий	Від світло-синього до насиченого ультрамарину	Відчуття холоду, криги, зимових сутінків, спокою та стабільності.
Березень Квітень	Від приглушеного сіро-зеленого до смарагдового	Пробудження, весняна вогкість, талий сніг, перші пагони, розквіт.
Травень Червень	Від глибокого синього до пурпуровобузькового	Аромат цвітіння, теплі весняні та літні вечори, романтика, розслаблення.
Липень Серпень	Від морської хвилі до теплого зеленого	Спека, густа зелень, літнє небо, відчуття свіжості.
Вересень Жовтень	Від золотистожовтого до глибокого коричневого	Осіньне листя, земля, урожай, відчуття тепла, затишку та стиглості.
Листопад Грудень	Від сіро-сталевого до темнографітового	Холод, туман, відсутність яскравого світла, строгість, завершення циклу.

Застосування цих градієнтів перетворює нижній функціональний блок на невід'ємну частину художнього твору, створюючи ефект плавного перетікання енергії від ілюстрацій до чисел, що відраховують час.

3.3. Композиційне вирішення сторінок календаря

Композиція у проєкті «Відчуття місяців» є основою організації всього графічного простору та визначає порядок сприйняття візуальної інформації. Обране композиційне рішення спрямоване на створення чіткої, логічної та впорядкованої структури, яка допомагає користувачеві швидко орієнтуватися на сторінці та легко сприймати контент. Основою побудови макета стала модульна сітка, що поділяє сторінку на чотири горизонтальні сегменти. Такий поділ дозволяє розмежувати різні типи інформації та створити зрозумілу візуальну ієрархію. Важливим композиційним елементом є використання чітких контурів і фреймів, які відокремлюють ілюстративні блоки від календарної сітки та допомагають зробити сторінку більш структурованою й зручною для сприйняття.

Функціональне обґрунтування застосування фреймів базується на наступних аспектах:

1. Просторове кадрування: чорні рамки поділяють сторінку на окремі частини та допомагають глядачеві послідовно сприймати кожен елемент композиції. Завдяки цьому увага концентрується на окремих фрагментах, а сторінка виглядає більш впорядкованою та зрозумілою.

2. Ритмізація та впорядкування: фіксований розмір відступів між модулями створює чіткий і стабільний візуальний ритм. Повторюваність і впорядковане розташування елементів допомагають користувачеві швидше орієнтуватися у структурі сторінки та легко переходити між ілюстраціями й календарною інформацією.

3. Контраст геометрії та довільних форм: поєднання чітких прямокутних фреймів із м'якими лініями ілюстрацій створює візуальний контраст. Завдяки ефекту кадрування, коли рамка обмежує частину динамічного

сюжету (рух листя, кроки), створюється ілюзія продовження дії за межами аркуша, що додає композиції динаміки та підкреслює сучасний характер дизайну.

Управління траєкторією погляду реалізується через механізми візуальної ієрархії. Ілюстративний блок займає близько 70-75% площі сторінки, що робить емоційний складник головним акцентом. Решта простору (25-30%) відведена під функціональну календарну сітку. Така структура спрямовує погляд глядача зверху вниз: від панорамного пейзажу через деталізовані фрагменти до інформаційного блоку. Це забезпечує плавне занурення в атмосферу сезону перед переходом до практичного використання календаря.

- Принцип подібності: єдина стилістика рендерингу ілюстрацій забезпечує цілісність набору даних, попри відмінність сюжетних ліній.
- Принцип замкнутості: обрізання об'єктів краями фреймів стимулює мозок до ментальної добудови невидимих частин зображення, що візуально розширює масштаб композиції та створює відчуття живого простору, який не обмежується лише площиною аркуша.

Система розподілу елементів передбачає активне використання негативного простору, роль якого виконують градієнтні площини в ілюстраціях (небо, водні поверхні) та фонові підкладка календарної сітки. Ці зони забезпечують візуальне розвантаження та запобігають перенасиченню макета. Чорні рамки функціонують як структурні буфери, що виключають візуальне злиття різнорідних компонентів. Загальний баланс сторінки є асиметричним: деталізовані ілюстративні маси врівноважуються лаконічними градієнтними площинами у нижньому блоці, що формує гармонійну цілісність візуальної концепції.

3.4. Технологічні аспекти створення макету

Трансформація концептуального дизайну у готовий поліграфічний продукт потребує дотримання чітких технологічних вимог та правил додрукарської підготовки. Дизайнерське рішення набуває практичної цінності

лише за умови його повної адаптації до реального виробничого процесу. Сучасні друкарні працюють за уніфікованими технічними стандартами, тому всі файли повинні бути підготовлені відповідно до встановлених параметрів друку .

Розробка макета календаря та побудова композиційної структури здійснювалися у програмному середовищі Figma, де створювалися календарна сітка, фреймова система, типографіка та загальна архітектура сторінки. Ілюстративний ряд виконувався у Photoshop із подальшою інтеграцією готових зображень у макет видання.

Одним із ключових етапів роботи стало створення системи фреймів, яка формує основну структуру розворотів. Фрейми створювалися за допомогою векторних прямокутних блоків із фіксованими параметрами ширини, висоти та міжмодульних інтервалів. Для побудови композиції використовувалася модульна сітка, яка дозволила рівномірно розподілити простір сторінки та забезпечити єдину систему вирівнювання елементів. Контури фреймів формувалися шляхом використання векторної обводки з однаковою товщиною ліній, що допомогло чітко відокремити ілюстративні блоки від календарної сітки та створити впорядковану композиційну структуру. Розміщення фреймів виконувалося із застосуванням інструментів вирівнювання та прив'язки до модульної сітки, що забезпечило точність композиції та однакові відступи між усіма елементами сторінки. Важливим етапом додрукарської підготовки стала робота з кольором. Оскільки ілюстративний контент створювався у цифровому середовищі в моделі RGB, перед друком макет було конвертовано у модель CMYK (cyan, magenta, yellow, key color), яка використовується у поліграфії. Для збереження насиченості кольорів, правильного відтворення градієнтів та мінімізації втрати контрасту використовувалися колірні профілі FOGRA39 та ISO Coated v2. Це дозволило максимально наблизити друкований результат до цифрового оригіналу та зберегти емоційний характер палітри.

Усі растрові елементи, зокрема ілюстрації та фонові площини, інтегрувалися у макет у масштабі 1:1 з роздільною здатністю 300 dpi. Дотримання цього стандарту забезпечує чіткість дрібних деталей та запобігає

появі пікселізації під час друку. Це особливо важливо для проєкту «Відчуття місяців», де велика увага приділяється передачі фактур, кольорових переходів та візуальних деталей. Векторні елементи, до яких належать календарна сітка, фрейми та типографіка, зберігають високу якість незалежно від масштабу та друкуються без втрати чіткості. Правильна побудова геометричної структури макета також є важливою умовою для проведення післядрукарських процесів, зокрема точної порізки.

Для календаря формату А3 (297 × 420 мм) робочий файл створювався з урахуванням вильотів під обріз розміром 2-3 мм з кожного боку. Завдяки цьому фонові елементи та графічні фрейми виходять за межі лінії різку, що дозволяє уникнути появи білих смуг у разі технічних похибок під час порізки. Усі важливі інформаційні та художні елементи, зокрема календарні дані, назви місяців і ключові частини ілюстрацій, розташовувалися в межах безпечної зони з відступом 5 мм від краю сторінки. Це дозволяє запобігти випадковому зрізанню важливої інформації після друку.

Таблиця 3.4.1.

Геометричні параметри макета календарного видання (на прикладі вертикального формату А3)

Параметр макета	Призначення	Значення
Обрізний формат	Фізичні габарити готового виробу.	297 × 420 мм
Дообрізний формат	Розмір робочого полотна з урахуванням вильотів під обріз (по 2 мм).	301 × 424 мм
Безпечна зона	Зона гарантованого збереження критично важливих елементів.	287 × 410 мм (відступ 5 мм від краю)
Зона під перфорацію	Технологічний відступ для монтажу пружини.	12-15 мм від верхнього краю

Для уникнення помилок під час друку всі текстові елементи календарної сітки були переведені у векторні криві. Така процедура виключає ризик

автоматичної заміни шрифтів або неправильного відображення тексту на обладнанні друкарні.

Окремий контроль здійснювався щодо товщини графічних ліній. Мінімальна товщина тонких ліній у макеті становила 0,17 мм (0,5 pt), що відповідає поліграфічним вимогам. Для створення насичених чорних фреймів використовувалася формула «глибокого чорного» - C:50 M:40 Y:40 K:100. Таке рішення забезпечує більш щільний та рівномірний чорний колір на великих площинах порівняно зі звичайним 100% чорним пігментом. Текст календарної сітки виконувався методом виворотки білим кольором (0% CMYK), що створює необхідний контраст на кольоровому градієнтному фоні та покращує читабельність. Завершення всіх етапів технічної підготовки забезпечило відповідність макета сучасним поліграфічним стандартам та дозволило якісно реалізувати концепцію календарного видання «Відчуття місяців».

3.5. Підготовка до друку та особливості реалізації

Завершальний етап проєктування передбачає підготовку фінальних файлів до виробництва та прийняття рішень щодо фізичної матеріалізації видання. Оскільки концепція «Відчуття місяців» фокусується на сенсорному досвіді, фізичні характеристики матеріалів є визначальними для трансляції авторської ідеї. Проєкт набуває завершеності лише у момент тактильної взаємодії користувача з поліграфічним продуктом.

Для передачі у виробництво формується фінальний PDF-макет, що відповідає специфікаціям PDF/X-4 або PDF/X-1a. Даний стандарт забезпечує збереження шрифтового оформлення та коректне відтворення графічних елементів. Процес переддрукової перевірки включає такі контрольні операції:

- Моніторинг шарів: перевірка коректності злиття шарів.
- Колориметричний контроль: верифікація відсутності об'єктів у моделях RGB або Pantone, оскільки друк здійснюється повноколірним тріадним методом (CMYK).

- Геометричний контроль: перевірка наявності міток різь та відповідності вильотів під обріз технологічним вимогам.

Підбір паперу здійснюється на основі необхідності забезпечення точної передачі кольору та формування адекватного тактильного відгуку.

1. Внутрішній блок: для відтворення цифрового живопису з насиченими градієнтами обрано крейдований матовий папір щільністю 150 г/м². Вибір матової поверхні обґрунтований її здатністю поглинати світло, що запобігає виникненню відблисків та сприяє кращому сприйняттю ілюстрацій. Щільність у 150 г/м² гарантує необхідний рівень непрозорості, унеможливаючи ефект просвічування зображень наступних сторінок.

2. Обкладинка та підкладка: для забезпечення структурної цілісності виробу та запобігання його деформації протягом річного циклу експлуатації використовується картон щільністю 300-350 г/м². Обкладинка підлягає додатковій ламінації, що забезпечує захист від зовнішніх факторів.

Зважаючи на багатосторінковий формат, збирання календаря здійснюється методом брошурування на металеву пружину подвійної петлі (типу Wire-O).

- Даний метод забезпечує розкриття сторінок на 360°, зберігаючи площинність розвороту та запобігаючи зношуванню паперу в місцях кріплення.

- Для формату А3 застосовується пружина діаметром 8–9,5 мм.

- Конструкція передбачає обов'язкову інтеграцію ригеля та виконання напівовальної висічки по центру верхнього краю. Розміщення цих елементів розраховано на етапі створення макета з урахуванням технологічних відступів від графічних об'єктів.

Реалізація продуманого післядрукарського циклу трансформує надруковані аркуші у функціональний та естетично завершений продукт.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі представлено результати практичного етапу реалізації дизайн-проєкту календарного видання «Відчуття місяців». Процес трансформації теоретичних концепцій у графічний продукт реалізовано шляхом

інтеграції емоційно-асоціативних візуальних структур та раціональних модульних систем. Проведений аналіз підтверджує, що ілюстративний ряд, побудований на основі трирівневого наративу, формує специфічну модель взаємодії з реципієнтом. Застосований підхід дозволяє нівелювати монотонність традиційних рішень, стимулюючи сенсорну емпатію користувача. Візуальні акценти та методи художнього узагальнення виступили дієвим інструментом структурування когнітивних процесів в умовах фрагментованого сприйняття.

Побудова календарної сітки та загальна композиція сторінок базуються на впровадженні фреймової структури та застосуванні принципів візуального сприйняття. Завдяки принципам модульності, візуальної ієрархії, контрасту форм та управлінню негативним простором (зокрема, використанню градієнтних підкладок) досягнуто системного балансу між художнім та утилітарним наповненням. Використання сучасних гротескних шрифтів забезпечило високу зчитуваність числових масивів та цілісність типографічної системи макета.

Технологічні аспекти додрукарської підготовки – від встановлення технологічних припусків та конвертації у колірний простір CMYK до контролю роздільної здатності (300 dpi) та генерації файлів стандарту Print-Ready PDF – свідчать про повну адаптацію проєкту до вимог поліграфічного виробництва.

Вибір фізичних носіїв (матовий крейдований папір щільністю 150 г/м² для внутрішнього блоку та картон для обкладинки), а також застосування брошурування на металеву пружину з ригелем, визначено як необхідні умови для формування тактильного зв'язку між об'єктом дизайну та користувачем.

Проєкт демонструє єдність художнього задуму та якісного технічного втілення, повністю відповідаючи сучасним стандартам візуальної культури та вимогам до друкованих видань.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі проведено комплексне дослідження та розробку авторського календарного видання, що дозволило сформулювати узагальнені висновки щодо теоретичних, композиційних, художніх і технологічних особливостей створення проєкту «Відчуття місяців».

У процесі теоретичного аналізу було підтверджено, що сучасний календар уже не сприймається лише як функціональний інструмент для відліку днів і планування часу. Він поступово перетворився на складний об'єкт графічного дизайну, у якому поєднуються практичність, естетична цінність, візуальна комунікація та здатність передавати певну авторську ідею. У сучасних умовах календарне видання може виконувати не тільки інформаційну, а й емоційнообразну функцію, оскільки воно взаємодіє з користувачем протягом тривалого часу та стає частиною його повсякденного візуального простору.

Окрему увагу в роботі було приділено впливу цифрової трансформації на сприйняття графічної інформації. Встановлено, що одним із головних завдань сучасного дизайнера є адаптація візуального контенту до умов фрагментованої уваги та швидкого сприйняття інформації. Саме тому календарне видання має бути не лише візуально привабливим, а й добре структурованим, зрозумілим, зручним для використання та не перевантаженим другорядними деталями.

Дослідження аналогів на українському ринку показало, що сучасна календарна продукція часто характеризується високим рівнем ілюстративності, декоративності та стилістичного різноманіття. Водночас було виявлено проблему візуальної конкуренції між художніми зображеннями та календарною інформацією. У багатьох прикладах декоративна частина домінує над функціональною, через що знижується зручність користування календарем. Це підтвердило необхідність пошуку таких композиційних рішень, які дозволяють гармонійно поєднувати естетичну складову з чіткою інформаційною структурою.

На основі проведеного аналізу було сформовано концепцію авторського календарного видання «Відчуття місяців». В її основі лежить ідея переосмислення часу через емоційно-асоціативне та сенсорне сприйняття. У межах проєкту час подається не лише як послідовність дат, а як зміна станів людини, її настроїв, відчуттів і взаємодії з навколишнім середовищем. Такий підхід дозволив відійти від буквального зображення місяців і створити більш цілісну візуальну систему, у якій кожен сезонний період має власний характер.

У ході практичної розробки було створено візуальну структуру макета, побудовану на принципах модульної сітки та фреймової архітектури. Сторінка календаря поділена на кілька функціональних зон, серед яких окреме місце займають зображення середовища, елементи тактильної взаємодії, зображення руху та календарна сітка. Така побудова забезпечує логічну ієрархію сприйняття, оскільки користувач може швидко знайти потрібну дату, але водночас має можливість сприймати сторінку як завершену візуальну композицію.

Ілюстративний ряд календаря було реалізовано у техніці цифрового живопису з використанням художнього узагальнення. Зображення не перевантажені надмірною деталізацією, проте залишаються достатньо зрозумілими та впізнаваними. Обрана стилістика дала змогу передати сезонні стани через колір, композицію, природні об'єкти, жести та фізичну присутність людини у просторі. Використання шести унікальних сезонних палітр і фонових градієнтів сприяло формуванню стійких асоціативних зв'язків між окремими місяцями та їхнім емоційним наповненням.

У роботі також було опрацьовано типографічну систему календаря. Вона побудована на використанні геометричних гротесків, які забезпечують високу читабельність числових масивів і не відволікають увагу від ілюстративної частини. Типографіка у проєкті виконує стриману функціональну роль, підтримуючи загальну композицію та зберігаючи баланс між художнім і практичним складниками календарного видання.

Технологічна якість проєкту була забезпечена шляхом ретельної додрукарської підготовки. У процесі розробки враховано роботу в колірному

просторі СМУК, дотримання необхідної роздільної здатності 300 dpi, параметри обрізного та дообрізного форматів, безпечні зони, а також особливості подальшого брошурування на пружину Wire-O. Вибір матового крейдованого паперу підвищеної щільності 150 г/м² став важливим завершальним етапом, оскільки він підтримує не лише якість друку, а й загальне тактильне сприйняття календаря.

Таким чином, розроблений проєкт «Відчуття місяців» є завершеним авторським дизайнерським продуктом, у якому поєднано концептуальну ідею, художню виразність, функціональність, зручність користування та технічну якість виконання. Проєкт демонструє сучасний підхід до створення календарних видань, де календар розглядається не лише як засіб організації часу, а як повноцінний об'єкт графічного дизайну, здатний формувати емоційний досвід користувача та передавати індивідуальне авторське бачення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрушко А. Сучасні тенденції в дизайні календарних видань 2025–2026. *Вісник ХДАДМ*. 2025. № 2. С. 10–18.
2. Бойчук О. В. Емоційний дизайн: теорія та практика візуального впливу. Київ : Альянс, 2023. 145 с.
3. Гірш Е. Дизайн як комунікація / пер. з англ. Львів : Видавництво Старого Лева, 2024. 210 с.
4. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну : підручник. Київ : Кондор, 2022. 240 с.
5. Кухта М. Проєктування візуальних систем. Том 1: Колір та форма. Харків : Око, 2021. 112 с.
6. Олійник В. Дизайн-маніфест: від форми до відчуттів. Київ : Основи, 2024. 312 с.
7. Петрова І. М. Психологія візуального сприйняття в графічному дизайні. *Мистецтвознавчі записки*. 2023. Вип. 42. С. 34–48.
8. Петухова Т. Графічний дизайн як засіб соціальної комунікації. *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство*. 2024. Вип. 48. С. 128–142.
9. Писарчук М. Типографіка та зорове сприйняття цифрових даних. Львів : Манускрипт, 2022. 190 с.
10. Сидоренко В. М. Композиція в дизайні : навчальний посібник. Київ : Знання, 2023. 156 с.
11. Удріс-Бородавко Н. Графічний дизайн: від ідеї до втілення. Київ : ArtHuss, 2022. 224 с.
12. Фомішина О. Модульне проєктування багатосторінкових видань. *Дизайн-освіта в Україні*. 2024. № 4. С. 140–148.
13. Червінська Н. Закони Гештальту в сучасній візуальній культурі. *Теорія мистецтва*. 2023. № 12. С. 90–98.
14. Яковлєв М., Яремчук О. Фреймова організація графічного простору. *Технічна естетика і дизайн*. 2025. Вип. 22. С. 155–165.

15. Carr N. *The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains*. New York : W. W. Norton & Company, 2020. 280 p.
16. Dondis D. *A Primer of Visual Literacy*. Cambridge : MIT Press, 2022. 216 p.
17. Itten J. *The Art of Color*. New York : Wiley, 2023. 160 p.
18. Jonauskaite D. Color-Emotion Associations: Global Patterns. *Psychological Science*. 2023. Vol. 31. P. 100–115.
19. Müller-Brockmann J. *Grid Systems in Graphic Design*. Sulgen : Niggli, 2022. 176 p.
20. Samara T. *Design Elements, Form & Space*. Beverly : Rockport Publishers, 2023. 272 p.
21. Williams R. *The Non-Designer's Design Book*. 5th ed. San Francisco : Peachpit Press, 2024. 256 p.
22. Андрушко А. Зміїні, квітучі та ботанічні: календарі-2025. *Читомо*. URL: <https://chytomo.com/zmiini-kvituchi-ta-botanichni-kalendari-2025/> (дата звернення: 05.05.2026).
23. Графічний дизайн як сучасний засіб комунікації / Т. Петухова та ін. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 8(8). URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-8\(8\)-305-319](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-8(8)-305-319) (дата звернення: 05.05.2026).
24. Писарчук М. Основні принципи візуальної ієрархії у графічному дизайні. *Zenodo*. URL: <https://zenodo.org/records/10360470> (дата звернення: 05.05.2026).
25. Удріс-Бородавко Н. Графічний дизайн в системі культури і креативних індустрій. *Věda a perspektivy*. 2025. № 3(46). URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-3\(46\)-108-117](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-3(46)-108-117) (дата звернення: 05.05.2026).
26. Цанко І. М. Сучасна графіка: еволюція інтерфейсу. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/11640> (дата звернення: 05.05.2026).

27. Червінська Н. 6 ключових принципів візуальної ієрархії. *DepositPhotos*. URL: <https://blog.depositphotos.com/ua/vizualna-iyerarhiya.html> (дата звернення: 05.05.2026).
28. Яковлєв М., Яремчук О. Площинні та просторові сітки. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmpmn_2016-2017_8-9_20. (дата звернення: 05.05.2026).
29. AlterSpark. The 12 emotional journeys of color psychology. URL: <https://www.behavioraldesign.academy/color-psychology/color-psychology-emotional-journeys>. (date of access: 05.05.2026).
30. Andrus S. Calendar UI examples: 33 inspiring designs. URL: <https://www.eleken.co/blog-posts/calendar-ui> (date of access: 05.05.2026).
31. Blume M. Defragment your calendar. URL: <https://blog.designdept.co/defragment-your-calendar-to-focus-your-mind-14dfb53fc67> (date of access: 05.05.2026).
32. Clarke A. Layout: modular grids for visually appealing layouts. URL: <https://stuffandnonsense.co.uk/blog/modular-grids-for-visually-appealing-layouts> (date of access: 05.05.2026).
33. Gordon K. 5 principles of visual design in UX. URL: <https://www.nngroup.com/articles/principles-visual-design/> (date of access: 05.05.2026).
34. Gordon K. Visual hierarchy in UX: definition. URL: <https://www.nngroup.com/articles/visual-hierarchy-ux-definition/> (date of access: 05.05.2026).
35. Kita N., Miyata K. Aesthetic rating and color suggestion for color palettes. URL: <https://doi.org/10.1111/cgf.13010> (date of access: 05.05.2026).
36. Lile S. 12 visual hierarchy principles non-designers needs to know. URL: <https://visme.co/blog/visual-hierarchy/> (date of access: 05.05.2026).
37. Park Y. A systematic framework for seasonal color palettes classification. URL: <https://doi.org/10.17289/jkscs.39.3.2025.08.83> (date of access: 05.05.2026).

38. Swirnoff L. The psychology of color and design. URL: <https://doi.org/10.2307/1574026> (date of access: 05.05.2026).
39. Universal patterns in color-emotion associations / D. Jonauskaite et al. URL: <https://doi.org/10.1177/0956797620948810> (date of access: 05.05.2026).
- 40.